

Програма вступного інструктажу

з питань охорони праці та пожежної безпеки

1. Загальні відомості про заклад

Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка – сучасний навчальний заклад державної форми власності. За результатами рейтингу вищих навчальних закладів освіти України університет увійшов до складу трьох кращих гуманітарних і педагогічних вузів, нагороджений Дипломами лауреата Міжнародного Академічного Рейтингу популярності та якості «Золота Фортуна».

Історія університету розпочинається з 1620 року з відкриття братської школи. У 1637 році на цій базі було створено Кременецький Колегіум, у 1805 році – гімназію вищих наук, у 1819 – ліцей, у 1834 – єпархіальне училище, у 1940 – учительський інститут, який 4 серпня 1950 року постановою уряду було перейменовано у педагогічний. У 1969 році педагогічний інститут було перебазовано до міста Тернопіль. Постановою КМУ від 9 червня 1997 року №555 на базі Тернопільського педагогічного інституту створено педагогічний університет. Постановою КМУ від 19 листопада 1997 року №1293 педагогічному університету присвоєно ім'я Володимира Михайловича Гнатюка. Указом президента України від 21 серпня 2004 року №957 Тернопільському педагогічному університету надано статус національного.

У складі університету 10 факультетів, центри довузівської та післядипломної освіти. На кафедрах університету працюють 533 викладачі. На денній та заочній формах навчання отримують освіту майже 4500 студентів, до послуг котрих 5 гуртожитків, 6 спортзалів, манеж, стадіон, біологічний стаціонар, комп'ютерні аудиторії з доступом в інтернет, бібліотека, читальні зали.

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ ПРАЦЮЮЧИХ ПІД ЧАС РУХУ НА РОБОТУ І НА ТЕРИТОРІЇ ПІДПРИЄМСТВА.

Прямуючи на роботу, працівникові необхідно виконувати правила дорожнього руху для пішоходів. В першу чергу необхідно пам'ятати, що проїзна частина призначена для руху транспорту та, що лише в виняткових випадках (відсутні тротуари, обочини, пішохідні доріжки) пішоходам дозволяється йти по краю проїзної частини в один ряд, причому поза населеними пунктами рухатись необхідно назустріч транспортному потоку - по лівій стороні дороги.

При необхідності пересікти проїзну частину, найбільш безпечним місцем являються підземні переходи, позначену розміткою "зебра", або знаком "Пішохідний перехід".

В усіх випадках, необхідно зупинитися на краю тротуару або узбіччя, подивитися по сторонах та переконатись у відсутності транспортних засобів.

В місцях де рух регулюється, необхідно керуватися сигналами світлофора, або регулювальника. Чекати транспорт дозволяється тільки на спеціальних посадочних майданчиках, а де їх немає - на тротуарах або узбіччях.

Остерігайтесь наступати на кришки люків і різних перекриттів, ям і каналів, для запобігання попаданню в них.

Остерігайтесь наступати на кришки люків і різних перекриттів, ям і каналів, для запобігання попадання в них.

Не стійте і не проходите під настилами риштування або місцями, звідки можливе падіння предметів.

Не працюйте на несправному обладнанні або несправним інструментом.

Виконуйте тільки доручену Вам роботу.

Використовуйте інструмент і обладнання по їх призначенню.

Не користуйтеся в роботі випадковими предметами в якості інструмента.

При пересуванні по території і в приміщеннях підприємства потрібно бути обережним і уважним.

2. Кодекс Законів про працю України

Ст. 24. Забороняється укладення трудового договору з громадянином, якому за медичним висновком запропонована робота, яка протипоказана за станом здоров'я.

Ст. 29, п.1. Роботодавець повинен роз'яснити працівникові його права і обов'язки та проінформувати під розписку про умови праці, наявність на робочому місці, де він буде працювати, небезпечних і шкідливих виробничих факторів, які ще не усунуто, та можливі наслідки їх впливу на здоров'я, його права на пільги і компенсації за роботу в тяжких умовах відповідно до чинного законодавства і колективного договору.

Ст. 38. Працівник має право у визначений ним строк розірвати трудовий договір за власним бажанням, якщо роботодавець або уповноважений ним орган не виконує законодавство про охорону праці, умови колективного договору з цих питань.

Ст. 44. При припиненні трудового договору з підстав, зазначених у п. 6 ст. 36 та п. 1,2 і 6 ст. 40 цього Кодексу чи внаслідок порушення власником або уповноваженим ним органом законодавства про працю, умов колективного або трудового договору (ст. 39) працівникові виплачується вихідна допомога у розмірі не менше середньомісячного заробітку, у разі призову або вступу на військову службу (п.3 ст. 36) - не менше двомісячного середнього заробітку, внаслідок порушення власником або уповноваженим ним органом законодавства про охорону праці, умов колективного договору з цих питань (ст.38,39) - у розмірі, передбаченому колективним договором, але не менше тримісячного середнього заробітку.

Ст. 100. На важких роботах, на роботах зі шкідливими і небезпечними умовами праці, на роботах з особливими природними, географічними, геологічними умовами та умовами підвищеного ризику для здоров'я встановлюється підвищена оплата праці. Перелік цих робіт визначається Кабінетом Міністрів України.

Ст. 108. Робота у нічний час (ст.54) оплачується у підвищеному розмірі, встановленому тарифною угодою та колективним договором, але не нижче 20 відсотків тарифної ставки (окладу) за кожну годину роботи у нічний час.

Ст. 11. За час простою, коли виникла виробнича ситуація, небезпечна для життя чи здоров'я працівника або для людей, які його оточують, і навколишнього середовища не з його вини, за ним зберігається середній заробіток.

Ст. 153. На всіх підприємствах, в установах, організаціях створюються безпечні і нешкідливі умови праці.

Забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці покладається на власника або уповноважений ним орган.

Працівник має право відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я, або людей, що його оточують, навколишнього середовища.

Умови праці на робочому місці, безпека технологічних процесів, машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва, стан засобів колективного та індивідуального захисту, що використовуються працівником, а також санітарно-побутові умови повинні відповідати вимогам нормативних актів про охорону праці. На роботодавця або уповноважений ним орган покладається систематичне проведення інструктажу (навчання) працівників з питань охорони праці, протипожежної охорони.

Ст. 159. Працівник зобов'язаний:

- * знати і виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці, правила поведінки з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту;

- * додержувати зобов'язання щодо охорони праці, передбачені колективним договором (угодою, трудовим договором) та правилами внутрішнього трудового розпорядку закладу, установи;

- * проходити у встановленому порядку попередні та періодичні медичні огляди;

- * співпрацювати з роботодавцем або уповноваженим ним органом у справі організації безпечних і нешкідливих умов праці, особисто вживати посильних заходів щодо усунення будь якої виробничої ситуації, яка створює загрозу його життю чи здоров'ю, або людей, що його оточують, навколишньому природному середовищу, повідомляти про небезпеку свого безпосереднього керівника або іншій посадовій особі.

Ст.163. На роботах зі шкідливими і небезпечними умовами праці, а також роботах, пов'язаних із забрудненням або здійснюваних у несприятливих температурних умовах, працівникам видаються безкоштовно за встановленими нормами спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту.

Ст.164. Роботодавець або уповноважений ним орган повинен компенсувати працівникові витрати на придбання спецодягу та інших засобів індивідуального захисту, якщо встановлений нормами строк видачі цих засобів порушено і працівник був змушений придбати їх за власні кошти. У разі дострокового зношування цих засобів не з вини працівника роботодавець або уповноважений ним орган зобов'язаний замінити їх за свій рахунок.

Ст. 169. Роботодавець або уповноважений ним орган зобов'язаний за свої кошти організувати проведення попереднього (при прийнятті на роботу) і періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі, а також щорічного обов'язкового медичного огляду осіб віком до 21 року.

Ст. 171. Власник або уповноважений ним орган повинен проводити розслідування та вести облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві відповідно до порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України.

Ст. 172. У випадках, передбачених законодавством, на власника або уповноважений ним орган покладається обов'язок організувати навчання, перекваліфікацію і працевлаштування інвалідів відповідно до медичних рекомендацій, встановити на їх прохання неповний робочий день або неповний робочий тиждень та створити пільгові умови праці.

Ст.173. Власник або уповноважений ним орган зобов'язаний відповідно до законодавства відшкодувати працівникові шкоду, заподіяну йому каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним із виконанням трудових обов'язків.

Ст. 174. Забороняється застосування праці жінок на важких роботах та роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці, а також на підземних роботах, крім деяких підземних робіт (нефізичних робіт або робіт по санітарному та побутовому обслуговуванню). Забороняється також залучення жінок до підіймання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми.

Ст. 191 Усі особи молодше вісімнадцяти років приймаються на роботу лише після попереднього медичного огляду і в подальшому, до досягнення 21 року, щороку підлягають обов'язковому медичному оглядові.

Ст. 192 Забороняється залучати працівників молодше 18 років до нічних, надурочних робіт і робіт у вихідні дні.

3. Основні положення Закону України „Про охорону праці”.

3.1. Гарантії прав громадян на охорону праці

Працівник має бути проінформований під розписку у спеціальному журналі про умови праці, наявність на робочому місці, де він буде працювати, небезпечних і шкідливих виробничих факторів, які ще не усунуті, про його право на пільги і компенсації за роботу в таких умовах відповідно до законодавства, колективного договору.

Працівник має право відмовитись від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я. За період простою з цих причин не з вини працівника за ним зберігається середній заробіток.

Працівник має право розірвати трудовий договір за власним бажанням (контракт), якщо керівництво не виконує законодавство про охорону праці, умови колективного договору з цих питань. У цьому випадку Ви маєте право на вихідну допомогу в розмірі не менше тримісячного заробітку.

Якщо за станом здоров'я працівник потребує надання легкої роботи, відповідно медичному висновку, за його згодою може бути переведений тимчасово, або без обмеження строку. Оплата праці в цьому випадку проводиться згідно з законодавством.

На час зупинення підприємства, цеху, дільниці, устаткування органом державного нагляду чи службою охорони праці, за працівником зберігається місце роботи.

Працівники, зайняті на роботах з важкими та шкідливими умовами праці, безплатно забезпечуються лікувально-профілактичним харчуванням, молоком, мають право на

оплачувані перерви санітарно-оздоровчого призначення, скорочення тривалості робочого часу, додаткову оплачувану відпустку, оплату праці у підвищеному розмірі тощо. На цих роботах працівникам видається безкоштовно за встановленими нормами спецодяг, спецвзуття та інші засоби індивідуального захисту.

3.2. Відшкодування працівникові шкоди у разі ушкодження його здоров'я

Відшкодування шкоди, заподіяної працівникові внаслідок ушкодження його здоров'я або у разі смерті працівника, здійснюється Фондом соціального страхування від нещасних випадків відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності".

Роботодавець може за рахунок власних коштів здійснювати потерпілим та членам їх сімей додаткові виплати відповідно до колективного чи трудового договору.

За працівниками, які втратили працездатність у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням, зберігаються місце роботи (посада) та середня заробітна плата на весь період до відновлення працездатності або до встановлення стійкої втрати професійної працездатності. У разі неможливості виконання потерпілим попередньої роботи проводяться його навчання і перекваліфікація, а також працевлаштування відповідно до медичних рекомендацій.

Час перебування на інвалідності у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням зараховується до стажу роботи для призначення пенсії за віком, а також до стажу роботи із шкідливими умовами, який дає право на призначення пенсії на пільгових умовах і в пільгових розмірах.

Якщо працівнику, відповідно до медичного висновку, встановлена стійка втрата працездатності, розмір одноразової допомоги встановлюється з розрахунку середньомісячного заробітку потерпілого за кожний відсоток втрати ним професійної працездатності.

У разі смерті потерпілого розмір одноразової допомоги повинен бути не менше п'ятирічного заробітку працівника на його сім'ю, крім того, не менше однорічного заробітку на кожного утриманця померлого, а також на його дитину, яка народилась після його смерті.

Якщо нещасний випадок стався внаслідок невиконання потерпілим вимог нормативних актів про охорону праці, розмір одноразової допомоги може бути зменшено, але не більш як на п'ятдесят відсотків.

Працівник має право на відшкодування в разі нещасного випадку на лікування, протезування і таке інше. В зв'язку з нещасним випадком або профзахворюванням, за працівником зберігається місце роботи та середня заробітна плата на весь період до відновлення працездатності або визначення його інвалідом.

Час перебування на інвалідності у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням зараховується до стажу роботи для призначення пенсії за віком, а також до стажу роботи із шкідливими умовами, який дає право на призначення пенсії на пільгових умовах і у пільгових розмірах.

На відшкодування моральної шкоди працівнику виплачується до 200 мінімальних заробітних плат незалежно від інших виплат.

3.3. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій в закладі освіти

Про кожний нещасний випадок працівник повинен доповісти безпосередньо керівникові і вжити заходів для надання долікарської допомоги потерпілому. Наказом керівника затверджується комісія з розслідування, яка протягом трьох діб з моменту події повинна обстежити місце нещасного випадку, установити обставини нещасного випадку, визначити відповідальних за це осіб, розробити заходи щодо запобігання подібних випадків, скласти акт за формою Н-5 у двох примірниках, Н-1 - у шести примірниках.

Керівник протягом доби після закінчення розслідування затверджує шість примірників акта за формою Н-1. Примірник затвердженого акта форми Н-5 разом з примірником затвердженого акта форми Н-1 (або форми НПВ), примірник карти форми П-5 - у разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння) протягом трьох діб надсилаються роботодавцем:

- * потерпілому або особі, яка представляє його інтереси;
- * робочому органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства.

Примірник затвердженого акта форми Н-1 (або форми НПВ) протягом трьох діб надсилається роботодавцем:

- * керівникові структурного підрозділу підприємства, де стався нещасний випадок, для здійснення заходів щодо запобігання подібним випадкам;
- * територіальному органу Держпраці за місцем знаходження закладу, установи;
- * первинній організації профспілки, представник якої брав участь у роботі комісії, або уповноваженій найманими працівниками особі з питань охорони праці, якщо потерпілий не є членом профспілки.
- * копія акта форми Н-1 надсилається органу, до сфери управління якого належить підприємство.

Акти за формою Н-5, Н-1 зберігаються протягом 45 років в установі, закладі, де нещасний випадок взято на облік. Якщо потерпілий своєчасно не повідомив свого керівника або якщо втрата працездатності від цього настала не відразу, нещасний випадок розслідується протягом десяти діб від дня подачі заяви. Питання про складення акта за формою Н-1 вирішується комісією з розслідування.

Якщо нещасний випадок стався з учнем (вихованцем, слухачем) під час навчально-виховного процесу, розслідування проводиться відповідно до Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 31.08.2001 року № 616, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28.12.2001р. за N 1093/6284.

Якщо стався нещасний випадок груповий або із смертельним наслідком проводиться спеціальне розслідування.

Про кожний груповий нещасний випадок і нещасний випадок із смертельним наслідком негайно треба повідомити державному інспектору, санепідемстанцію у разі гострих професійних отруень, місцевий орган державної виконавчої влади, профспілковий комітет, прокуратуру за місцем знаходження закладу.

Розслідування смертельних нещасних випадків проводиться протягом не більше 10 днів і складається акт спеціального розслідування.

Акт за формою Н-1 складається на кожного потерпілого і затверджується керівником протягом доби після підписання акта спеціального розслідування.

Комісія по розслідуванню разом з керівником закладу відвідує потерпілих або членів їхніх сімей, розглядає і вирішує на місці соціальні питання, роз'яснює потерпілим (сім'ям) їхні права відповідно до чинного законодавства.

4. Загальні положення з техніки безпеки

Під час пересування по території треба бути уважним, прислухатися до сигналів транспорту, що рухається.

При зустрічному русі працівникам слід триматися правої сторони.

Доторкатися до обірваних і з пошкодженою ізоляцією електропроводів забороняється.

Біля тросів, ланцюгів і канатів треба бути обережними.

Не наступати на кришки люків, різні перекриття ям, канав та котлованів, щоб не впасти в них.

Необхідно вивчати попереджувальні знаки, звукову і світлову сигналізацію, що діють на території та в приміщенні закладу.

На території, у виробничих санітарно-побутових приміщеннях, на робочому місці треба дотримуватись чистоти і виконувати вимоги особистої гігієни.

Для запобігання простудним захворюванням необхідно стежити, щоб одяг і взуття не були мокрими, уникати протягів і вимагати від адміністрації усунення їх, не переохолоджуватись.

Приступати до роботи без інструктажу на робочому місці забороняється. Для обслуговування робіт з підвищеною небезпекою необхідно мати посвідчення на право проведення цих робіт.

Робоче місце повинно підтримуватись в чистоті і порядку.

Не дозволяється завалювати місця і проходи матеріалами, відходами та іншими предметами.

Перед початком роботи треба перевіряти:

а) справність устаткування, інструменту;

б) наявність і справність захисних огорож, небезпечних місць, механізмів, драбин, настилів тощо;

в) наявність надійного заземлення металевих частин устаткування, машин, механізмів, а також туб, у які взята електропроводка;

г) арматуру електричного освітлення, що захищає очі від прямого попадання світла, наявність нормального освітлення робочого місця як природним, так і штучним світлом.

Необхідно стежити за достатньою вентиляцією на робочому місці.

Після закінчення роботи необхідно прибрати своє робоче місце і повідомити керівника про всі несправності, які не були усунуті під час роботи.

Приступаючи до обслуговування устаткування, обладнання, необхідно вивчити інструкцію про його експлуатацію. Перед пуском слід переконатися в його справності і що пуск його нікому не загрожує небезпекою.

Якщо під час огляду виявлені будь-які несправності в обладнанні або його запобіжних пристроях, слід повідомити про це керівника і до усунення їх до роботи не приступати.

Забороняється:

а) залишати працююче устаткування без догляду (навіть при короткочасній відсутності), необхідно зупинити його і повідомити про це керівника;

б) доторкатися до рухомих частин обладнання і спиратися на нього;

в) користуватися рукавицями під час робіт, де є небезпека захоплення їх обертовими частинами;

г) користуватися несправними засобами індивідуального захисту.

Не дозволяється допускати на своє робоче місце осіб, які не мають відношення до виконуваної роботи, довіряти працююче устаткування, обладнання іншому працівникові.

5. Загальні вимоги з електробезпеки

Електричний струм силою 0,1А смертельно небезпечний для людини. Для попередження електротравм усе електрообладнання повинне бути заземленим (зануленим).

До початку роботи на електрифікованому устаткуванні, необхідно перевіряти його справність, ізоляцію проводів і надійність заземлення. Доторкатися до оголених струмоведучих і незахищених частин електроустаткування забороняється. У разі виявлення порушення ізоляції електропроводів, відкритих струмоведучих частин електроустаткування або порушення заземлення треба негайно повідомити про це свого безпосереднього начальника для вжиття заходів щодо усунення несправності.

Проводити самому ремонт електроустаткування забороняється. Цю роботу повинен виконувати тільки електрик, що має допуск до обслуговування електроустаткування.

При перерві в подачі електроенергії, а також коли треба залишити робоче місце, необхідно вимкнути устаткування, машину чи механізм.

При роботах, під час виконання яких можна випадково доторкнутися до струмоведучих частин, треба застосувати тільки справні і випробувані діелектричні засоби захисту.

6. Загальні вимоги з пожежної безпеки

При влаштуванні на роботу необхідно пройти інструктаж з пожежної безпеки.

У приміщенні ознайомитися з пожежним інвентарем, запам'ятати, де він знаходиться, і що можна застосувати для гасіння пожежі. Пам'ятайте: будь-яку пожежу легше попередити, ніж загасити.

Захаращувати, закривати пожежні проїзди і проходи до пожежного інвентарю, устаткування і пожежних кранів забороняється.

Палити цигарки і кидати недопалки у приміщенні та на території закладу, установи забороняється.

Необхідно стежити за справністю електрообладнання, не допускати його перегрівання, перевіряти змащування тертьових частин механізмів, своєчасно усувати несправності.

Забороняється:

а) кидати на підлогу в приміщеннях папір, промаслені ганчірки (прибирати їх треба в спеціальні металеві ящики для відходів і після закінчення робочої зміни виносити з приміщення).

б) затуляти електролампи папером або тканиною, підв'язувати їх неізолюючими матеріалами, чіпляти на електровимикачі, на електропроводи одяг, забивати металеві цвяхи між дротами;

в) вмикати в електромережу прилади, які можуть призвести до непередбачених навантажень;

г) замінювати перегорілі запобіжники дротом - «жучками».

Працюючи з вогнебезпечними матеріалами, необхідно дотримуватись протипожежних вимог і мати на робочому місці засоби для гасіння пожежі (пісок, воду, вогнегасники та ін.). Їх треба застосовувати відповідно до інструкцій – залежно від характеру речовини, що горить, і речовини, якою гасять пожежу.

Виходячи останнім з приміщення, необхідно вимкнути електромережу (за винятком чергового освітлення).

Про всі помічені порушення пожежної безпеки необхідно повідомити керівника.

У разі виникнення пожежі дії працівників мають бути спрямовані на створення безпеки учасників навчально-виховного процесу, їх евакуацію та рятування. Кожен працівник, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів, підвищення температури в приміщенні тощо) зобов'язаний:

- негайно повідомити про це за телефоном 101 до пожежної частини (при цьому чітко назвати адресу об'єкта, місце виникнення пожежі, а також свою посаду та прізвище);

- задіяти систему оповіщення людей про пожежу;

- розпочати самому і залучати інших осіб до евакуації людей з будівлі до безпечного місця згідно з планом евакуації;

- сповістити про пожежу керівника навчального закладу;

- організувати зустріч пожежних підрозділів, вжити заходів щодо гасіння пожежі наявними в установі засобами пожежегасіння.

ПЕРША ДОПОМОГА ПРИ ПЕРЕЛОМАХ.

При наданні допомоги при переломах кісток необхідно дотримуватись крайньої обережності, щоб не перетворити закритий перелом у відкритий.

При відкритому переломі в першу чергу необхідно накласти стерильну пов'язку, як було вказано вище, а потім приступити до укладання кінцівки в нерухомий стан.

Для цього кінцівку вкладають в шину, або на дошки, палиці та інші предмети, до котрих прибинтовують кінцівку так, щоб шина захопила два найближчі суглоби і робила їх нерухомими.

ПЕРША ДОПОМОГА ПРИ ВИВИХАХ, ЗАБИТТІ ТА РОЗТЯГУВАННІ.

Забиття в області голови часто супроводжуються струсом мозку або крововиливом у мозок. Ці ускладнення можуть виявитись через декілька днів або годин після травмування. Тому при травмі черепа потерпілого необхідно покласти з прищіднятою головою, покласти голову на холод (сніг або лід), та направити в лікарню.

При вивихах з'являється болісність та зміна форми суглоба. Першою допомогою при вивихах являється накладання пов'язки в цілях забезпечення нерухомості суглоба і негайне направлення до лікаря для вправлення вивиху.

Про розтягненні в області суглоба з'являється гостра біль та припухлість. При наданні першої допомоги необхідно накласти пов'язку на пошкоджену область та направити хворого до лікаря.

ПЕРША ДОПОМОГА ПРИ ОПІКАХ.

По характеру дії опіки бувають термічні (від дії вогню, нагрітого металу, води) та хімічні (від дії кислот, лугу).

По ступеню дії опіки бувають 1 ступені - при яких з'являється почервоніння, болісність; 2 ступені, коли на шкірі утворюються пухирі; при опіках 3 ступені відбувається омертвіння тканин.

При наданні першої допомоги при опіках, в першу чергу необхідно усунути причину, яка його викликала.

Після цього надають першу допомогу.

При опіках 1 ступені на опечену поверхню накладають пов'язку, змочену спиртом або 5% розчином марганцевокислого калію чи соди.

При опіках 2 і 3 ступені накладають пов'язку, змочену 5% розчином марганцевокислого калію або суху стерильну пов'язку і направляють хворого в опікове відділення.

ПЕРША ДОПОМОГА ПРИ ОБМОРОЖУВАННІ

Перші ознаки обморожування спостерігаються на незахищених частинах тіла: на кистях рук, на лиці, носі, вухах. Спочатку з'являється почуття холоду, потім збліднення уражених ділянок шкіри, поколювання, невелика біль.

Потім наступає оніміння цих ділянок.

Першою допомогою при обморожуванні являється розтирання уражених частин м'якою рукавичкою, рукою (не можна снігом чи льодом) до тих пір поки не наступить почервоніння та потепління їх. Після цього необхідно помістити кінцівку в теплу воду (36-37 градусів), накласти стерильну пов'язку та направити потерпілого до лікаря. Заходами попередження обморожування являється змащення відкритих частин тіла жиром, котрий затримує тепло в шкірі, закривання по мірі можливості відкритих частин вух, лица, рук, надягання теплового просторого одягу, взуття - перед виходом на роботу.

Під час великих морозів можливе замерзання. Першими ознаками за-мерзання являються втома, послаблення серцевої діяльності і дихання, сонливість, втрата свідомості і смерть.

При наданні першої допомоги необхідно негайно внести обмороженого в тепле приміщення, обкласти грілками чи посадити в теплу ванну (36-37 градусів, де проводити штучне дихання, розтирати все тіло, давати гарячий чай, збуджуючі напої - кофе, вино.

ПЕРША ДОПОМОГА ПРИ УРАЖЕННІ ЕЛЕКТРИЧНИМ СТРУМОМ

При ураженні електричним струмом, потерпілий втрачає свідомість, наступає судома, падіння серцевої діяльності, зупинка дихання, смерть.

В легких випадках на місці дотику електричних дротів виникають опіки. Перше ніж надавати першу допомогу необхідно звільнити потерпілого від дії струму.

Для цього необхідно надіти діелектричні рукавиці, калоші, або обернути руки сухою ганчіркою, сорочкою чи іншим предметом, стати на суху дошку, сухою палицею, гумою, які не проводять електричний струм, або за одяг відтягнути потерпілого і звільнити його від дії струму.

Якщо потерпілий знаходиться в несвідомому стані, не прослухується пульс чи дихання, йому необхідно проводити штучне дихання, інколи на протязі 3-4 годин, поки не з'явиться свідомість.

Штучне дихання можна проводити, якщо відсутні ознаки пошкодження груднини.

Насамперед необхідно зняти краватку, розстібнути комір, пасок, потім очистити рот від їжі, слини та ін. У людей, які знаходяться у несвідомому стані, може западати язик, тому, обгорнувши марлею чи хусткою, утримують його руками, рот повинен бути відкритим.

Є декілька способів штучного дихання.

Спосіб перший - потерпілий лежить вниз животом, руки витягнуті вперед; надаючий допомогу становиться на коліна так, щоб ноги потерпілого знаходились між його колінами. Руками, розташованими по сто-ронах хребта, натискають та підводять руки 16-30 раз в 1 хвилину.

Спосіб другий - потерпілий лежить на спині, йому відкривають рот, захоплюють язик та ритмічно його витягують та відпускають, що збуджує дихання.

Спосіб третій - потерпілий лежить на спині, на підкладеному ва-лику з одягу. Надаючий допомогу, кладе свої руки на груднину так, щоб великі пальці знаходились біля нижнього кінця груднини і ритмічним здав-люванням груднини 15-20 раз у хвилину збуджують дихання.

Спосіб четвертий - потерпілий лежить на спині на валку. Надаючий допомогу бере потерпілого за руки, відводить їх за голову, потім кладе їх на груди потерпілого і натискає на них.

Штучне дихання "рот в рот" або "рот в ніс" - необхідно зажати пальцями ніс потерпілого, накласти на рот шматок марлі чи другої чистої тканини та вдувати повітря з свого рота в рот (ніс) потерпілого 15-16 раз у хвилину.

Штучне дихання необхідно проводити до прибуття "швидкої допомоги".

Інженер з охорони праці

М.М. Данцева